

[Arne Christiansen.]

siden. Vi kan gøre det ved at afvise dette forslag fra justitsministeren. Herved bliver man ikke mindre humanistisk, ikke mindre etisk, for vi håber og tror jo alle, at verden vil udvikle sig sådan, at situationer, der gør loven virksom, aldrig mere vil opstå. Går dette håb i opfyldelse, så bliver loven om dødsstraf aldrig effektiv. Skulle det modsatte ulykkeligvis ske, bør landet være forberedt, også lovgivningsmæssigt. Et sådant beredskab vil, med erfaringer fra 1945 og tiden, der fulgte, ikke en gang i fremtiden bringe dette ting i samvittighedskonflikt på ny, som hvis vi i dag afskaffer loven af 1952 og den lige vedtagne nye militære straffelovs paragraffer om dødsstraf. En række af venstres gruppemedlemmer vil derfor ikke kunne medvirke til at gennemføre dette lovforslag.

Albertsen: Det er en dybt alvorlig sag, vi i dag drøfter her i folketinget, og det er en sag, som nok giver anledning til forskellige opfattelser inden for de forskellige grupper her i tinget. Det er en sag, som appellerer i højeste grad til den enkeltes samvittighed ud fra de erfaringer og ud fra den holdning man har til liv og død.

Jeg ville personlig føle mig dårligt tilpas, hvis jeg ikke forsøgte, når man drøfter en sag som denne, at erindre de perioder i vor tilværelse, i vor historie, hvor det ikke blot drejede sig om en seriøs drøftelse eller noget, vi sådan mere teoretisk kunne tage stilling til, men hvor det simpelt hen var et spørgsmål om det danske folks eksistens og retsbevidsthed. Jeg vil godt tænke videre på den tanke, som hr. Arne Christiansen her fremførte. Hvis man havde tænkt sig den situation under besættelsestiden, hvor store grupper i dette land var udsat for dødsrisiko i et omfang, som de, der ikke har oplevet det, ikke har noget begreb om, og der ikke på baggrund af frihedsbevægelsens krav var blevet indført dødsstraf efter krigen og ved besættelsens ophør, hvad ville der så være sket? Der ville være sket det, som blev nævnt før, at vi havde fået et opgør, forinden den lovlige magt og de lovlige myndigheder havde haft mulighed for at realisere den politik, som parlamentet og regeringen kunne tage ansvaret for. Det var jo netop på grund af frihedsbevægelsens krav om, at

der skulle finde et sådant opgør sted, at der blev eksekveret dødsdomme i et antal af 46 i de første efterkrigsår. Men efterhånden som tiderne og begivenhederne kom på afstand, blev en del af dem, der var idømt dødsstraf, frikendt.

Jeg mener, det er afgørende for retsbevidstheden hos et folk, at det, der realiseres af domstolene, er i overensstemmelse med folkets flertal og med de politiske instansers afgørelse. Derfor tror jeg ikke, vi i dag kan se helt bort fra de erfaringer. Det er jo ikke erfaringer, der alene er gjort i Danmark; så vidt jeg er underrettet, måtte flere af de okkuperede lande, lande, der var inddraget i krigsbegivenhederne, ligesom Danmark ændre deres lovgivning med tilbagevirkende kraft. Dette er noget, som adskillige af os føler som lidt af en plet på det opgør, der fandt sted, og netop for ikke at udsætte os for en sådan risiko, er der nogle af mine kolleger i den socialdemokratiske gruppe og jeg selv, der er overmåde stærkt i tvivl om, hvorvidt det er rigtigt at realisere justitsministerens forslag.

Men jeg skal gerne medgive, at hvis der under behandlingen i retsudvalget eller på anden måde i den offentlige debat, efter at forslaget nu er fremsat og vi har haft drøftelsen her i dag, fremkommer materiale eller synspunkter, der kan overbevise mig, så vil jeg fortsat være modtagelig. Men hvis jeg i dag skulle tage stilling til spørgsmålet, så ville jeg sige, at jeg ikke kunne stemme for lovforslaget. Hvorvidt denne holdning ændres til i givet fald at undlade at stemme, det vil jeg lade afhænge af udvalgsbehandlingen. Foreløbig vil jeg gerne advare imod at realisere lovforslaget ud fra de bemærkninger, jeg her har fremført.

Thestrup: Jeg vil gerne her ved behandlingen af dette lovforslag nævne nogle erfaringer, jeg har fra 1945 og for så vidt også fra 1952.

I maj 1945, da rigsdagen stod over for at skulle vedtage det, der blev loven af 1. juni 1945, gik der i modstandskredse i Jylland rygter om, at man ikke ville anvende dødsstraf selv over for de groveste former for landsforræderi, de groveste former for tortur og for stikkervirksomhed. Jeg kan sige, at det vakte et voldsomt røre. Modstandsbevægelsens ledelse derovre sammenkaldte